

บทที่ 3

การดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร The Bank for Agricultural and Agricultural Cooperative (BAAC) หรือเรียกว่า ธ.ก.ส. (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549ก) มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลังจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร สำหรับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร โดยดำเนินงานต่อเนื่องจากธนาคารเพื่อการสหกรณ์เดิม ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2509 การบริหารงานอยู่ภายใต้คณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2554ก)

เหตุผลที่ได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขึ้นนั้น เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า ในการส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรของประเทศจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือทางการเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้จากการเกษตร การให้ความช่วยเหลือเช่นนั้น ควรขยายออกไปอย่างกว้างขวาง ทั้งแก่เกษตรกรแต่ละรายและกลุ่มเกษตรกรรวมทั้งสหกรณ์การเกษตร การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือทางการเงินในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ ควรอยู่ภายใต้การควบคุมเป็นระบบเดียวกัน เพื่อให้ได้ผลมั่นคงและสะดวกในการจัดหาเงินทุนเพิ่มเติม

ดังนั้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549ข)

1. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตรสำหรับการ
 - 1.1 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพเกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรม
 - 1.2 ประกอบอาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้
 - 1.3 พัฒนาความรู้ในด้านการเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร หรือครอบครัวเกษตรกร
 - 1.4 ดำเนินกิจการตามโครงการที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร หรือครอบครัวของเกษตรกร
2. ประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม
3. ดำเนินงานเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท โดยให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือการบริหารจัดการแก่บุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้าน หรือชุมชน รวมทั้งองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบใดที่มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการประกอบอาชีพของเกษตรกรหรือชุมชน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรหรือชุมชนให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการลงทุน การผลิต การแปรรูป และการตลาด หรือเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจ หรือเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ เพื่อใช้ดำเนินงานภายใต้ขอบเขตวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์
 - อำนาจหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
 - 1) ให้กู้เงินเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
 - 2) กำประกันตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

3) จัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

4) จัดให้ได้มา ถือกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน ครอบครองเช่าหรือให้เช่า เช่าซื้อหรือให้เช่าซื้อ โอนหรือรับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนองหรือรับ จำนอง จำนำหรือรับจำนำขายหรือจำนำด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งสังหาริมทรัพย์หรือ อสังหาริมทรัพย์

5) รับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันมีกำหนด

6) ให้กู้เงินหรือออกหนังสือค้ำประกันให้แก่ผู้ฝากเงินหรือบุคคลภายใน วงเงินที่ฝากไว้กับธนาคาร โดยใช้เงินฝากเป็นประกัน

7) ให้กู้เงินหรือออกหนังสือค้ำประกันให้แก่ผู้ถือตราสารทางการเงินซึ่งออก โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรหรือให้แก่บุคคลใดตามที่ คณะกรรมการกำหนด โดยใช้ตราสารทางการเงินซึ่งออกโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นประกัน

8) ออก ซื้อ หรือขายตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด รวมทั้งเก็บเงินตาม ตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนมือดังกล่าว

9) มีบัญชีเงินฝากไว้กับสถาบันการเงินอื่นเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินธุรกิจ ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

10) ซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาล เช่น พันธบัตรหรือตัวเงินคลังตามที่ คณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเห็นสมควร

11) เรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการให้กู้เงินหรือค้ำประกัน เงินกู้ และค่าบริการอื่น ๆ

12) เป็นตัวแทนของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อจ่ายเรียกเก็บหรือรับชำระค่าที่ดิน ค่าเช่าอาคารลงทุน ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือเงินประเภทอื่น ตามที่ ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้มอบหมายให้ธนาคารจ่าย เรียกเก็บ หรือรับชำระ จากบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือเป็นตัวแทนของบุคคลอื่นเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้โดยต้อง เป็นไปตามข้อบังคับของธนาคาร

13) รับฝากเงินเพื่อสงเคราะห์ชีวิตของเกษตรกรและครอบครัวของเกษตรกร ตามที่กำหนดในข้อบังคับของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

14) ร่วมดำเนินการตามโครงการชดเชยความเสียหายแก่เกษตรกรจากภัยธรรมชาติในการประกอบเกษตรกรรม ตามระเบียบของทางราชการ

15) จัดตั้งบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเกษตรกรรมหรือธุรกิจที่เป็นประโยชน์โดยตรงแก่กิจการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีและเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

16) ร่วมลงทุนกับนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานภายใต้ขอบเขตที่กำหนดไว้ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีและเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

17) จัดให้มีการสงเคราะห์ตามสมควรแก่ผู้จัดการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้างของธนาคาร และครอบครัวของบุคคลดังกล่าว

18) ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

19) ให้สินเชื่อหรือบริการทางการเงินในรูปแบบอื่นที่เป็นประเพณีปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

20) กระทำกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

การดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นธนาคารของรัฐที่มุ่งมั่นที่จะทำงานที่ให้มากกว่าสินเชื่อ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณในการผลิต ตลอดจนการสร้างโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มใน

ผลผลิตและเพิ่มช่องทางการตลาดที่ร่วมกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายในทุก
ระดับ โดยการน้อมนำแนวพระราชดำริตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ
ให้ชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเอง และการสร้างชุมชนต้นแบบ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้
ควบคู่ไปกับการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร กระบวนการทำงาน
รูปแบบผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการปรับภาพลักษณ์เพื่อการบริการ รวมถึงเป็นกลไกของ
ภาครัฐในการขับเคลื่อนนโยบายที่สำคัญต่าง ๆ

นโยบายการดำเนินงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

สำหรับนโยบายการดำเนินงานโดยทั่วไปของธนาคารเพื่อการเกษตรและ-
สหกรณ์การเกษตรจะเน้นการพัฒนา 3 ด้าน ด้วยกัน ดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและ-
สหกรณ์การเกษตร, 2549ก)

1. การพัฒนางานด้านสินเชื่อ โดยธนาคารเพิ่มบทบาทในการอำนวยความสะดวก
ควบคู่ไปกับการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของเกษตรกรที่จะได้รับบริการสินเชื่อ การพัฒนา
รูปแบบและขั้นตอนการดำเนินงานสินเชื่อทั้งระบบให้เหมาะสม สะดวก รวดเร็ว และ
ประหยัด การให้บริการสินเชื่อสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การยกระดับ
รายได้ของเกษตรกรระดับกลางและระดับเล็ก นอกจากนี้ธนาคารยังมีบทบาทสำคัญใน
การส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกร เพื่อจัดตั้งเป็นองค์กรของเกษตรกรเอง เช่น ชมรม
สหกรณ์ เป็นต้น การให้บริการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาการเกษตร
โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ทำลายระบบนิเวศวิทยา
ตลอดจนการสนับสนุนโครงการพัฒนาการใช้ที่ดินแบบผสมผสานร่วมกับส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) กรมป่าไม้ เป็นต้น
2. การพัฒนาองค์กรและบุคลากร โดยมีการรณรงค์และอบรมเผยแพร่ความรู้แก่
พนักงานทุกระดับเพื่อสร้างสรรค์แนวความคิดใหม่ ๆ ทั้งด้านธุรกิจการเกษตรและ
การจัดการ ตลอดจนแนวความคิดในการพัฒนาชนบท และอบรมจิตใจให้มีคุณธรรม
มากขึ้น
3. การพัฒนาการเงินและการลงทุน โดยส่งเสริมการออมทรัพย์ในหมู่เกษตรกร
ลูกค้าและชาวชนบท รณรงค์ให้ประชาชนฝากเงินกับธนาคารให้มากขึ้นเพื่อสามารถ

พึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว รวมถึงการรักษาระดับกำไรจากการดำเนินงานในแต่ละปีไว้ในระดับตามสมควร ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันในเสถียรภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานในฐานะธนาคารของรัฐ

แผนการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2549ข) ศึกษาพบว่า แผนการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อเน้นการคืนความเข้มแข็งสู่ท้องถิ่น คืนความสมบูรณ์ของดินและน้ำสู่ธรรมชาติ ให้มีความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุล โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยกำหนดนโยบายสำคัญ คือ การขจัดความยากจน การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ดำเนินการภายใต้ นโยบายดังกล่าว คือ สนับสนุนเกษตรกรให้ลดค่าใช้จ่ายเพิ่มรายได้ และขยายโอกาสในการประกอบอาชีพตามแนวทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้าง และสนับสนุนความเข้มแข็งของเกษตรกรและชุมชน ตลอดจนส่งเสริมการผลิต และกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างพลังงานทดแทน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรในโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ภายใต้แนวคิดและทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งมีแนวโน้มการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา ทั้งนี้ ได้จัดลำดับของยุทธศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละพื้นที่ และการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นลำดับต้น ๆ ในการดำเนินการตามแผน

บทบาทการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2549ข) ศึกษาพบว่า บทบาทการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่ผ่านมา มุ่งเน้นเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพื่อพัฒนาภาคการเกษตร ภายใต้กรอบการจัดตั้งตาม

พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 และเป็นกลไกสำคัญของรัฐในการกระจายเงินทุนไปสู่ภาคเกษตรกรรม จนเป็นสถาบันการเงินหลักของตลาดสินเชื่อชนบท มีเครือข่ายสาขาครอบคลุมกว้างขวางทั่วประเทศ มีฐานะทางการเงินที่เข้มแข็งมั่นคงจนได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากประชาชนทั่วไป รวมทั้งมีองค์กรพันธมิตรเพื่อการพัฒนามากมายจากภายในและต่างประเทศ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการบริหารประเทศและแนวคิดในการพัฒนาตามทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 รวมทั้งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจึงปรับบทบาทไปสู่การเป็นสถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชนบทที่สามารถให้บริการทางการเงินครบวงจร

หลักการดำเนินงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะยึดมั่นในหลักการดำเนินงาน (SPARK) เพื่อช่วยสะท้อนความรับผิดชอบขององค์กรที่มีต่อประชาชน สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นตัวขับเคลื่อนในการประกอบพันธกิจให้บรรลุวิสัยทัศน์อันพึงประสงค์ ประกอบด้วย (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549ข)

1. ความยั่งยืน (Sustainability--S) ทั้งขององค์กรธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ลูกค้าผู้ใช้บริการ สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. การมีส่วนร่วม (Participation--P) ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders--S)
3. ความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงาน (Accountability--A)
4. ความเคารพและให้เกียรติต่อตนเองและผู้อื่น (Respect--R)
5. การส่งเสริมและยกระดับความรู้ (Knowledge--K) ให้เป็นธนาคารแห่งการเรียนรู้

เพื่อก้าวสู่การเป็นธนาคารพัฒนาชนบทเต็มรูปแบบ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้กำหนดพันธกิจสำคัญไว้ 7 ประการ คือ

1. พลิกโฉมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสู่การบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

2. นำองค์กรไปสู่การเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบทที่มั่นคง มุ่งช่วยเหลือภาคเกษตรให้เข้มแข็ง และเน้นสนับสนุนเกษตรกรในการลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ และขยายโอกาสในการประกอบอาชีพตามแนวทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง
3. การเสริมสร้างและสนับสนุนความเข้มแข็งลูกค้าและชุมชน ด้วยการเพิ่มเงินออมในครัวเรือนและการสร้างระบบเครือข่ายของชุมชน
4. การเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดอย่างเป็นระบบ โดยเน้นขบวนการสหกรณ์และการประสานความร่วมมือ เพื่อบูรณาการการทำงานกับภาครัฐและเอกชนอย่างใกล้ชิด
5. สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของเกษตรกร และประชาชนให้มีคุณภาพมาตรฐาน
6. ส่งเสริมการผลิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างพลังงานทดแทนและการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
7. ดำเนินงานเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้บริการเข้าถึงเกษตรกรพร้อมเครือข่ายสาขาจำนวนมาก รวมถึงโอกาสที่เกิดขึ้นในการขยายธุรกิจตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลและการฟื้นฟูชนบท ขณะเดียวกันธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้คำนึงถึงข้อจำกัดในการแข่งขันและการให้บริการที่แตกต่างจากสถาบันการเงินอื่น ดังนั้น จึงกำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินงาน โดยจำแนกเป็น 5 ประการ คือ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549ข)

1. ยุทธศาสตร์สร้างความพร้อมให้มีทุนเพียงพอ 3 ทุน ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนองค์กร และทุนสารสนเทศ
 - 1.1 พัฒนา และส่งเสริมคนดี คนเก่ง และเป็นประโยชน์ต่อองค์กร โดยจัดการองค์ความรู้และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมสร้างระบบบริหารคนตาม

ศักยภาพและพัฒนางองค์กรให้ทันสมัยควบคู่กับการใช้หลักธรรมาภิบาลในธนาคารเพื่อ-
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.2 มุ่งเน้นการพัฒนาระบบ และข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีที่
ทันสมัย ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน และสร้างควมพึง-
พอใจในการใช้บริการของลูกค้าทุกประเภท

2. ยุทธศาสตร์การบริหารรายได้ (income management) การบริหารรายจ่าย
(cost management) การบริหารโอกาส (opportunity management) และบูรณาการความ-
ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน

ขยายการให้บริการสินเชื่อที่มีคุณภาพเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตและสร้าง
มูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรลูกค้า สถาบันเกษตรกร สถาบันนอภาคการเกษตร กองทุน-
หมู่บ้าน กลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนสินเชื่อผ่านระบบกลุ่ม และ
การดำเนินงานตามนโยบายที่เกี่ยวข้องควบคู่กับเร่งรัดจัดการคุณภาพหนี้ให้มีประสิทธิภาพ
การบริหารเครือข่าย ให้บริการที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า
รวมทั้ง บริหารความเสี่ยง และเร่งเพิ่มรายได้จากธุรกรรมธนาคารมากขึ้น

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรและชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ
ขั้นตอนการพัฒนาตามบันได 3 ขั้น

สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของเกษตรกรลูกค้า สถาบันลูกค้า และประชาชนในชนบท รวมทั้งร่วมมือกับเครือข่าย
พันธมิตรด้านพัฒนาชนบท เพื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคมควบคู่กับส่งเสริมการออมและ
จัดการด้านการเงินของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้าและชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

4. ยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตการผลิต (productivity) และการเพิ่มมูลค่า
ผลผลิต (value added)

สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพการผลิตของเกษตรกรลูกค้า โดยส่งเสริมให้ใช้
กระบวนการจัดการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต

5. ยุทธศาสตร์สร้างกระบวนการผลิต (value chain) เพื่อสร้างสรรค้มูลค่า
ผลผลิตและสินค้า (value creation)

ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่ม
 อย่างเป็นระบบ โดยร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้าธนาคารเพื่อ-
 การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร บริษัทไทยธุรกิจเกษตร จำกัด และบริษัทเอกชนเพื่อ
 สนับสนุนปัจจัยการผลิต การรวบรวม การรับซื้อ และชำระหนี้ด้วยผลผลิต และสร้าง
 ความสัมพันธ์ทางการค้ากับพันธมิตรต่างประเทศเพื่อเร่งระบายสินค้าเกษตร รวมทั้งหา
 ตลาดใหม่สำหรับสินค้าเกษตรในต่างประเทศ

แหล่งที่มาของเงินทุนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีแผนการขยายสินเชื่อเพื่อ
 การเกษตรและสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรให้มีปริมาณ
 เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาเงินทุนจากแหล่ง
 ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรอย่างกว้างขวาง ตามจุดประสงค์ของธนาคาร
 เงินทุนที่ธนาคารใช้ดำเนินงานมาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและ-
 สหกรณ์การเกษตร, 2549ก)

1. ส่วนของผู้ถือหุ้น

ตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509
 ได้กำหนดทุนเรือนหุ้นของธนาคารไว้สี่พันล้านบาทแบ่งเป็นสี่สิบล้านหุ้น ๆ ละ 100 บาท
 โดยให้ธนาคารขายหุ้นให้แก่กระทรวงการคลัง เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์-
 การเกษตร สถาบันการเงินหรือบุคคลอื่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของธนาคาร
 แต่หุ้นที่สถาบันการเงินหรือบุคคลอื่นถืออยู่นั้น เมื่อรวมกันแล้วต้องมีมูลค่าไม่เกิน
 ร้อยละ 10 ของทุนเรือนหุ้นที่ได้ชำระแล้ว

ในระยะเริ่มแรก หุ้นของธนาคารประกอบด้วย

1.1 หุ้นที่กระทรวงการคลังและหุ้นที่สหกรณ์เป็นผู้ถือ

1.2 หุ้นที่กระทรวงการคลังซื้อและเพิ่มเติมเป็นคราว ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรี

กำหนด

นอกจากทุนเรือนหุ้นดังกล่าวแล้ว ส่วนของผู้ถือหุ้นยังประกอบด้วยกำไรสะสม ซึ่งรวมกำไรสุทธิประจำปี เงินสำรองและโบนัสที่เหลือจ่ายไว้แล้ว ส่วนเกินทุน ซึ่งรวมส่วนเกินจากการบริจาคที่ได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ รวมทั้งเงินเพิ่มทุนจากรัฐบาลระหว่างการดำเนินงานตาม โครงการที่เป็นนโยบายของรัฐบาลและผลกำไร (ขาดทุน) จากการปริวรรตเงินตราการตัดบัญชี จากตาราง 7 จะเห็นได้ว่า ส่วนของผู้ถือหุ้นของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี กล่าวคือ ในปีบัญชี 2548 มีปริมาณ 45,911 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.15 ของทุนดำเนินงานรวม และในปีบัญชี 2552 มีปริมาณ 73,557 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.62 ของทุนดำเนินงานรวม โดยมีสัดส่วนเป็นอันดับ 2 รองจากปริมาณเงินฝาก

2. เงินฝากจากประชาชน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้บริการรับฝากเงินทั้งประเภทเงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และเงินฝากสลากออมทรัพย์ทวีสิน โดยให้ดอกเบี้ยเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์อื่น ซึ่งสามารถแยกเงินฝากออกเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 เงินฝากจากประชาชนทั่วไป

2.2 เงินฝากจากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

3. เงินฝากจากธนาคารพาณิชย์

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายการให้สินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ตามนโยบายสินเชื่อสู่ชนบทไว้ในอัตราร้อยละ 20 ของยอดเงินฝากเมื่อสิ้นปีบัญชีที่ผ่านมา โดยกำหนดว่ายอดเงินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 14 ของเงินฝากของธนาคารพาณิชย์จะเป็นสินเชื่อให้แก่เกษตรกรโดยตรง ซึ่งรวมถึงการให้สินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมในภูมิภาคและส่วนที่เหลืออีกไม่เกินร้อยละ 6 กำหนดให้เป็นสินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจการเกษตร ซึ่งรวมถึงสินเชื่อที่ให้แก่โรงสีข้าว โดยธนาคารแห่งประเทศไทยเปิดโอกาสให้ธนาคารพาณิชย์นำเงินส่วนที่ดำเนินการไม่ได้ตามเป้าหมายมาฝากไว้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อที่จะให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรดำเนินการแทนให้ครบตามเป้าหมาย จากตาราง 7 จะเห็นได้ว่า ปริมาณเงินฝากมีสัดส่วนต่อทุนดำเนินงานรวมสูงที่สุด โดยปริมาณเงินฝากเพิ่มขึ้นทุกปี

กล่าวคือ ในปีบัญชี 2548 มีปริมาณเท่ากับ 431,401 ล้านบาท มีสัดส่วนต่อทุนดำเนินงานรวมร้อยละ 85.95 และเพิ่มขึ้นเป็น 642,499 ล้านบาท ในปีบัญชี 2548 และมีสัดส่วนต่อทุนดำเนินงานรวมร้อยละ 83.99

4. เงินกู้

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้กู้เงินมาจากสถาบันการเงินต่าง ๆ แบ่งเป็น

4.1 เงินกู้ยืมภายในประเทศ ได้แก่

4.1.1 เงินกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้อ่าวัด นอกจากนี้ยังให้ความอนุเคราะห์ด้วยการให้เงินกู้เพิ่มขึ้นเพื่อดำเนินการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรชั้นเล็กและยากจน และในกรณีของการดำเนินงานตามโครงการนโยบายของรัฐบาล

4.1.2 เงินกู้จากธนาคารออมสิน เพื่อให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรกู้เงินตามนโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการรับจำนำข้าวเปลือก โครงการเร่งรัดการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายย่อยและยากจน

4.2 เงินกู้ยืมจากต่างประเทศ ได้แก่

4.2.1 เงินกู้จากรัฐบาลญี่ปุ่น (JBIC) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารให้บริการเงินกู้แก่เกษตรกรรายย่อย สำหรับการลงทุนการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

4.2.2 เงินกู้จากรัฐบาลเยอรมัน (KFW) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารให้บริการเงินกู้เพื่อการลงทุนทางการเกษตรแก่เกษตรกรรายย่อยในเขตชนบทที่ยากจน

4.2.3 เงินกู้จากรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ (FMO) มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มทุนประสิทธิภาพการดำเนินงานสินเชื่อเพื่อการเกษตรของสหกรณ์การเกษตร

4.2.4 เงินกู้จากธนาคารโลก (IBRD)

4.2.5 เงินกู้จากธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB)

4.2.6 เงินกู้จากรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (AD)

4.2.7 เงินกองทุนระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการเกษตร (IFAD)

4.2.8 เงินกู้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศผ่านภาครัฐและเอกชน

ปริมาณเงินกู้รวมมีปริมาณลดลงจากปี 2548 จนถึงปี 2550 เนื่องจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการชำระคืนเงินกู้จากต่างประเทศและมีการเปลี่ยนแปลงหนี้เป็นทุน โดยมีปริมาณลดลงจากปีบัญชี 2548 มีปริมาณเท่ากับ 11,269 ล้านบาท มีสัดส่วนต่อทุนดำเนินงานรวมร้อยละ 2.25 เป็น 6,015 ล้านบาท ในปีบัญชี 2550 คิดเป็นร้อยละ 1.02 และปริมาณเงินกู้รวมมีปริมาณเพิ่มขึ้นในปี 2551 และ 2552 เนื่องจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการออกพันธบัตรธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำนวน 12 ครั้ง โดยมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปีบัญชี 2551 มีปริมาณเท่ากับ 12,566 ล้านบาท มีสัดส่วนต่อทุนดำเนินงานรวมร้อยละ 1.83 เป็น 16,166 ล้านบาท ในปีบัญชี 2552 คิดเป็นร้อยละ 2.11 ของทุนดำเนินงานรวม (ดูตาราง 7)

5. พันธบัตรเงินกู้

กระทรวงการคลังได้อนุญาตให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสามารถกู้เงินภายในประเทศด้วยการออกพันธบัตรเพื่อให้ธนาคารใช้เงินกู้ในส่วนนี้ทดแทนเงินทุนในส่วนที่ลดจำนวนลงและเพื่อขยายการให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งพันธบัตรเงินกู้เป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของธนาคาร

การให้บริการสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การให้บริการสินเชื่อการเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรแบ่งตามประเภทของลูกค้าในการกู้ได้ ดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549ก)

ตาราง 7

ทุนการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ณ วันสิ้นปีบัญชี 2548-2552 (หน่วย: ล้านบาท)

แหล่งที่มา ปีบัญชี	2548				2549				2550				2551				2552				อัตราเพิ่ม(ลด) เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ											
1. เงินฝาก	431401	85.95	496621	87.73	514667	87.50	585907	85.38	642499	83.99									12.80		
2. รายการระหว่างธนาคาร และตลาดเงิน	-	-	-	-	-	-	5200	0.76	6300	0.82									-		
3. เงินกู้ยืม	11269	2.25	9177	1.62	6015	1.02	12566	1.83	16166	2.11									20.57		
4. หนี้สินอื่น ๆ	13351	2.65	11419	2.02	13020	2.22	18813	2.74	26423	3.46									15.32		
5. ส่วนของผู้ถือหุ้น	45911	9.15	48871	8.63	54482	9.26	63732	9.29	73557	9.62									10.93		
รวม	501932	100.00	566088	100.00	588184	100.00	686218	100.00	764945	100.00									12.73		

ที่มา. จาก รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน 2548-31 มีนาคม 2552 (หน้า 100), โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ค, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

การให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน

เป็นการให้เงินกู้แก่เกษตรกรรายคน โดยตรง ซึ่งเกษตรกรผู้จะขอกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ จะต้องขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรก่อน โดยแจ้งความประสงค์ต่อพนักงานพัฒนาธุรกิจของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรประจำสาขา หรือหน่วยอำเภอ ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ที่เกษตรกรผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ พนักงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้ความช่วยเหลือและแนะนำวิธีการต่าง ๆ ในการขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยเกษตรกรไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการขึ้นทะเบียน

การให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน จำแนกตามประเภทเงินกู้ได้ดังนี้

1. เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตทางการเกษตร สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น ค่าเตรียมดิน ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย และค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น เงินกู้ประเภทนี้มีกำหนดระยะเวลาชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน ยกเว้นกรณีพิเศษอาจขยายให้เป็นไม่เกิน 18 เดือน
2. เงินกู้เครดิตเงินสด เป็นเงินกู้ระยะสั้น เพื่อการผลิตอย่างหนึ่ง ซึ่งอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรลูกค้าเป็นอย่างมาก เพราะเกษตรกรลูกค้าทำสัญญาเงินกู้ในเครดิตเงินสดไว้เพียงครั้งเดียวก็สามารถเบิกเงินรับเงินกู้ได้หลายครั้ง ภายในวงเงินกู้ที่กำหนด และภายในระยะเวลาแห่งสัญญาซึ่งมีระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี
3. เงินกูระหว่างรอการขายผลผลิต ได้แก่ เงินกู้ซึ่งผู้กู้ใช้ผลผลิตการเกษตรเป็นประกันการชำระคืนต้นเงินกู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างรอการขายผลผลิต เพื่อให้เกษตรกรสามารถเก็บผลผลิตไว้รอการขายได้ โดยไม่จำเป็นต้องขายในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก และราคาตกต่ำ เงินกู้ประเภทนี้มีกำหนดระยะเวลาชำระคืนภายใน 6 เดือน
4. เงินกู้ระยะปานกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อการลงทุนในทรัพย์สินการเกษตร ซึ่งมีอายุใช้งานได้เกินกว่า 1 ปี เช่น เงินกู้เพื่อบุคเบิกหรือซื้อที่ดินเพื่อใช้ทำการเกษตร สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ คันคูน้ำ ประตูกั้นน้ำ และงานปรับปรุงที่ดินอย่างอื่น ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อเครื่องมือเครื่องจักรกลการเกษตร อุปกรณ์การขนส่งและอุปกรณ์

อื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตร การลงทุนในการเลี้ยงปศุสัตว์ สัตว์ปีกและสัตว์น้ำ เป็นต้น
เงินกู้ประเภทนี้มีกำหนดชำระคืนภายใน 3 ปี เว้นแต่ในกรณีพิเศษอาจผ่อนผันให้ชำระ
คืนได้ภายใน 5 ปี

5. เงินกู้ระยะยาวเพื่อชำระหนี้สินเดิม มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปชำระหนี้สินเดิม
หรือเพื่อนำไปไถ่ถอน หรือซื้อที่ดินการเกษตร ซึ่งเดิมเคยเป็นของคุณ หรือคู่สมรส หรือ
บุตรหรือของบิดา หรือมารดา และเป็นการสงวนสิทธิ์ในที่ดินการเกษตรไว้ ตลอดจน
เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายการดำเนินงานการเกษตรในฤดูแรก การลงทุนในทรัพย์สินการเกษตร
ที่จำเป็น และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการจัดจ้างองส่างหากริมทรัพย์ควบคู่ไปด้วย

6. เงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์
ประจำทางการเกษตรหรือเพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหรือวางรูปแบบการผลิตขึ้น
ใหม่ ซึ่งมีการลงทุนสูง และต้องใช้เวลาอันจึงจะได้รับผลตอบแทน กลุ่มค่าเงินลงทุน
เช่น การปรับปรุงแหล่งน้ำ การจัดระบบส่งน้ำ การผลิตการเกษตร การทำสวน
การเพาะพันธุ์กึ่ง การวางรูปแบบประกอบการเกษตรขึ้นใหม่เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
การชำระคืนเงินกู้ประเภทนี้มีกำหนดไม่เกิน 15 ปี หรือในกรณีพิเศษอาจขยายให้ชำระ
คืนไม่เกิน 20 ปี และอาจกำหนดให้มีระยะปลอดชำระคืนต้นเงิน และหรือดอกเบี้ยได้
ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม แต่ไม่เกิน 5 ปีแรก เงินกู้ประเภทนี้มีทั้งการให้กู้เป็น
รายบุคคลและเงินกู้ซึ่งจัดทำในรูปของโครงการ ที่มีเกษตรกรหลายรายเข้าร่วม โครงการ

7. เงินกู้สำหรับการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร มี
วัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและ/หรือเป็นค่าลงทุนสำหรับดำเนินงานในการประกอบ
อาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ซึ่งเป็นการนำเอาผลิตผลทางการเกษตรของ
เกษตรกรเอง หรือจัดหาจากแหล่งอื่นมาแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูป
เพื่อจำหน่าย รวมถึงการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการผลิต หรือการบริการด้านปัจจัย
การผลิตทางการเกษตรด้วย เงินกู้ประเภทนี้จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

7.1 เงินกู้เพื่อการผลิต เป็นเงินกู้ระยะสั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อหรือ
จัดหาวัตถุดิบต่าง ๆ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต หรือการบริการการเกษตร
ค่าซ่อมแซม ค่าจ้างแรงงาน ค่าขนส่ง ค่าเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขายหรือ

จำหน่าย ค่าเช่าต่าง ๆ ค่าภาษีอากร ค่าบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร มีระยะเวลาชำระคืนภายใน 12 เดือน

7.2 เงินกู้เพื่อการลงทุน เป็นเงินกู้ระยะยาว เพื่อเป็นค่าลงทุนจัดหาสินทรัพย์ประจำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการผลิตหรือการแปรรูปหรือเตรียมการผลิต การเกษตร รวมทั้งการปรับปรุงสินทรัพย์ประจำ เครื่องจักร อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ สำหรับการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร มีระยะเวลาชำระคืนภายใน 15 ปี หรือในกรณีพิเศษไม่เกิน 20 ปี

คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าเป็นลูกค้า เกษตรกรผู้ที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จะต้องมีความสมบัติดังนี้

- 1) เป็นเกษตรกรตามข้อบังคับของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- 2) ต้องบรรลุนิติภาวะ
- 3) มีสัญชาติไทย
- 4) มีความชำนาญหรือได้รับการฝึกอบรมในการเกษตรมาแล้วพอสมควร
- 5) มีถิ่นที่อยู่และประกอบอาชีพการเกษตรส่วนใหญ่ในท้องที่ดำเนินงานของสาขา ซึ่งตนขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำมาแล้ว เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี
- 6) เป็นผู้ก่อให้เกิดผลิตผลการเกษตร เพื่อขายในปีหนึ่ง ๆ เป็นมูลค่าพอสมควรหรือมีลูกจ้างจะปรับปรุงการเกษตรให้มีรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้ได้
- 7) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ มีชื่อเสียงดีและรู้จักประหยัด
- 8) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- 9) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- 10) ไม่เคยถูกให้ออกจากการเป็นลูกค้าประจำสาขา และปัจจุบันไม่ได้เป็นผู้กู้เงินของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันใด ๆ ที่ดำเนินธุรกิจทางด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตร

การให้สินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกร

การให้บริการสินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกร คือ การให้เงินกู้แก่สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้สถาบันดังกล่าวนำไปดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ของสมาชิก ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันเกษตรกร ทั้งนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขยายการให้สินเชื่อแก่สถาบันเกษตรกรเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยอย่างยิ่ง เพื่อให้สถาบันเกษตรกรมีเงินทุนหมุนเวียนมากขึ้น สามารถขยายธุรกิจได้กว้างขวาง กว่าเดิม นอกจากนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรยังสนับสนุนและร่วม พัฒนาสถาบันเกษตรกรตามหลักสหกรณ์ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549ก)

การให้สินเชื่อแก่สหกรณ์การเกษตร

การให้สินเชื่อแก่สหกรณ์การเกษตร จำแนกได้ดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549ก)

1. เพื่อใช้เป็นทุนสำหรับให้สมาชิกกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้เงินกู้สหกรณ์โดยทำเป็นสัญญากู้เงินเครดิตเงินสด คราวละไม่เกิน 5 ปี ในแต่ละปีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะกำหนดวงเงินกู้ประจำปี ให้แก่สหกรณ์การเกษตรตามขีดความสามารถและความจำเป็นในการใช้เงินกู้ของ สหกรณ์ทั้งนี้ไม่เกิน 12 เท่าของทุนของสหกรณ์เอง ซึ่งสหกรณ์จะขอเบิกเงินกู้เพื่อนำไป จ่ายให้แก่สมาชิกได้ภายในวงเงินดังกล่าว โดยให้กู้เป็นเงินกู้ระยะสั้นและระยะปานกลาง เพื่อการประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ในทำนองเดียวกับที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้กู้แก่เกษตรกร ลูกค้าโดยตรง

เครดิตเงินสด (cash credit) มีลักษณะคล้ายคลึงกับการเบิกเงินเกินบัญชี (Overdraw--OD) ซึ่งผู้กู้สามารถจะเบิกเงินกู้ได้เป็นคราว ๆ แต่ไม่เกินวงเงินที่ธนาคาร-เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรกำหนด

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ระบุเงื่อนไขให้สหกรณ์ส่งชำระหนี้ต่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตามตารางกำหนดชำระหนี้ซึ่ง

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรพิจารณากำหนดจำนวนเงินที่จะต้องชำระ จากแผนการดำเนินงานประจำปีของสหกรณ์ และจะต้องชำระเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของเงินที่ได้รับชำระคืนจากสมาชิกในแต่ละปี

2. เพื่อใช้เป็นทุนสำหรับจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรตลอดจนสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้เงินกู้แก่เกษตรกร โดยการทำสัญญากู้เงินเครดิตเงินสด คราวละไม่เกิน 5 ปี ในแต่ละปีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะกำหนดวงเงินกู้ประจำปีให้แก่สหกรณ์ตามขีดความสามารถและความจำเป็นในการใช้เงินกู้ของสหกรณ์ ทั้งนี้ไม่เกิน 6 เท่าของเงินทุนของสหกรณ์เอง ส่วนการเบิกเงินกู้แต่ละคราวสหกรณ์จะต้องชำระคืนเงินกู้ภายใน 12 เดือน นับแต่วันกู้

3. เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการขายผลิตผลการเกษตร เงินกู้ประเภทนี้ให้กู้แก่สหกรณ์เพื่อใช้เป็นทุนในการรวบรวมผลิตผลจากสมาชิก เพื่อขายโดยทำสัญญากู้เงินเครดิตเงินสดคราวละไม่เกิน 5 ปี ในแต่ละปีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรกำหนดวงเงินกู้ให้แก่สหกรณ์ตามขีดความสามารถและความจำเป็นในการใช้เงินกู้ของสหกรณ์ ทั้งนี้ไม่เกิน 5 ล้านบาท และการเบิกเงินกู้แต่ละคราว สหกรณ์จะต้องชำระเงินกู้ภายใน 12 เดือนนับแต่วันกู้

4. เพื่อใช้ลงทุนในโครงการพัฒนาการเกษตร เงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร ประเภทนี้ สหกรณ์นำไปใช้ลงทุนเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาการเกษตรซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาล การลงทุนเพื่อจัดให้มีสินทรัพย์ประจำสำหรับบริการด้านการแปรรูป หรือการขายผลิตผลการเกษตร รวมทั้งการลงทุนในสินทรัพย์ประจำอื่น ๆ ตามความจำเป็น ในการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์ โดยมีวงเงินกู้ไม่เกิน 5 ล้านบาท สำหรับสหกรณ์ และ 10 ล้านบาทสำหรับชุมนุมสหกรณ์ กำหนดชำระคืนไม่เกิน 15 ปี ในกรณีปกติ หรือไม่เกิน 20 ปี ในกรณีพิเศษ

การให้สินเชื่อแก่กลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรซึ่งรวมกันเป็นกลุ่ม โดยมีกฎหมายรับรองให้เป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ดำเนินการทางธุรกิจ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกรอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งได้รับ

บริการสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเช่นเดียวกับสหกรณ์การเกษตร เงินกู้ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้กู้แก่กลุ่มเกษตรกรแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549ก)

1. เพื่อใช้เป็นทุนสำหรับให้สมาชิกกู้ โดยกลุ่มเกษตรกรจะต้องทำเป็นสัญญาเครดิตเงินสคราวละไม่เกิน 5 ปี ในแต่ละปีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะกำหนดวงเงินกู้ประจำปี ให้แก่กลุ่มเกษตรกรในทำนองเดียวกับสหกรณ์การเกษตร คือ ไม่เกิน 10 เท่าของทุนของกลุ่มเกษตรกรและจะต้องชำระหนี้ให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตามตารางกำหนดชำระหนี้ ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะพิจารณากำหนดเป็นปี ๆ โดยจะต้องเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนเงินที่รับชำระหนี้จากสมาชิก

2. เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการขายผลิตผลการเกษตร กลุ่มเกษตรกรนำเงินกู้ไปใช้เป็นทุนในการรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกเพื่อขาย โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรใช้หลักเกณฑ์การให้เงินกู้เช่นเดียวกับการให้เงินกู้แก่สหกรณ์

3. เพื่อจัดหาอุปกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้เงินกู้ประเภทนี้แก่กลุ่มเกษตรกรเพื่อนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรมาจำหน่ายแก่สมาชิกและเกษตรกร โดยมีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการให้กู้แก่สหกรณ์ แต่วงเงินกู้ที่กลุ่มเกษตรกรจะกู้ได้นั้นไม่เกิน 4 เท่าของทุนกลุ่มเกษตรกรเอง

4. เพื่อใช้ลงทุนในโครงการพัฒนาการเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้เงินกู้ประเภทนี้แก่กลุ่มเกษตรกร เพื่อนำไปใช้ตามโครงการพัฒนาการเกษตร ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาล การลงทุนเพื่อจัดให้มีสินทรัพย์ประจำสำหรับกิจการแปรรูปหรือการขายผลิตผลการเกษตร สินทรัพย์ประจำอื่น ๆ ตามความจำเป็นในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร โดยมีหลักเกณฑ์การให้เงินกู้เช่นเดียวกับการให้เงินกู้แก่สหกรณ์

การให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร

การอำนวยประโยชน์และขยายบริการสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไปสู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง โดยมีวัตถุประสงค์ของการให้สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องในการเกษตรเพิ่มขึ้น และเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้านำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปหรือทำกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มขึ้น ถือเป็นการสร้างงานและยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยอาชีพเสริมที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้การสนับสนุน ได้แก่ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549ก)

1. การแปรรูปผลผลิตของเกษตรกรเป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปเพื่อจำหน่าย เช่น การทำแป้งจากพืชต่าง ๆ การผลิตน้ำมันจากพืชและสัตว์ การทำผลไม้กวน น้ำผลไม้ เป็นต้น
2. การนำผลผลิตของเกษตรกรมาเตรียมการหรือผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปเพื่อจำหน่าย เช่น นำผลไม้มาคั้นขนาด นำผลผลิตทางการเกษตรมาทำความสะอาด การขนส่งผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น
3. การนำผลผลิตมาผลิตหรือใช้เป็นส่วนประกอบสินค้าเพื่อจำหน่าย เช่น นำไม้ยางพาราเป็นส่วนประกอบของเฟอร์นิเจอร์ การทำดอกไม้จากผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์กระดาษสาและเครื่องจักรสาน เป็นต้น
4. การผลิตหรือการบริการด้านปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่น การทำอาหารสัตว์ ปุ๋ยหมัก กระจกต้นไม้ รับจ้างไถเตรียมดิน การรับจ้างบรรจุหีบห่อผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

การดำเนินงานสินเชื่อในรูปโครงการ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรดำเนินการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในรูปแบบการให้เงินกู้ระยะสั้น ระยะปานกลางและระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร หรือปรับปรุงรูปแบบการผลิตทางการเกษตร ซึ่งจะทำให้เกษตรกรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทำให้มีรายได้สูงขึ้น มีรายได้ที่มั่นคง และยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยส่วนราชการและส่วนเอกชนที่เกี่ยวข้องจะมี

บทบาทสำคัญในการให้ความสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านการตลาด และด้านการสร้างปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญยิ่ง ต่อความสำเร็จของเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร

การดำเนินงานสินเชื่อในรูปแบบโครงการ สามารถจำแนกประเภทโครงการเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2549ก)

1. โครงการตามนโยบายรัฐบาล เป็นโครงการที่รัฐบาลจัดทำขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีหรือตามนโยบายรัฐบาลที่ต้องการให้สินเชื่อเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการประกอบอาชีพของเกษตรกร ให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ของเกษตรกรที่ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ เช่น ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติภัยธรรมชาติ ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตในปริมาณหรือคุณภาพที่ต่ำกว่ามาตรฐานหรือราคาผลผลิตตกต่ำ เป็นต้น ความช่วยเหลือของรัฐบาลจะเป็นการสนับสนุนเงินกู้มีเงื่อนไขพิเศษผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เช่น อัตราดอกเบี้ยต่ำหรือชดเชยดอกเบี้ย เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นสินเชื่อเพื่อการผลิตหรือการตลาด ได้แก่

- 1.1 โครงการรับจำนำผลิตผลการเกษตร
- 1.2 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดิน
- 1.3 โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.)
- 1.4 โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบ
- 1.5 โครงการฟื้นฟูการเกษตร

2. โครงการพิเศษของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นโครงการเงินกู้ระยะยาวที่คณะกรรมการธนาคารได้ลดหย่อนหลักเกณฑ์การให้เงินกู้ตามปกติของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชั้นเล็กและยากจนให้มีโอกาสพัฒนาการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ โดยมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและส่วนงานภาคเอกชนให้ความสนับสนุนด้านปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยการผลิตหรือบริการทางวิชาการแก่เกษตรกรในโครงการ การดำเนินงานสินเชื่อในรูปแบบโครงการพิเศษที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรดำเนินการ ได้แก่ โครงการ-

ประเภทโคนม ยางพารา การปฏิรูปที่ดิน ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล ไม้ยืนต้น มะม่วงหิมพานต์ กุ้ง-ปลา เกษตรผสมผสาน หม่อนไหม ลูกโค-โคเนื้อ และอื่น ๆ

โครงการพิเศษที่สำคัญประจำปีที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์-
การเกษตรดำเนินการ ได้แก่ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2554ข)

2.1 โครงการสินเชื่อเสริมสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจฐานราก

สนับสนุนสินเชื่อเพื่อการเกษตร การสร้างงานในชนบท และการพัฒนา
เศรษฐกิจชุมชนให้แก่เกษตรกร โดยตรงประมาณ 4.34 ล้านครัวเรือน และผ่านระบบ
สหกรณ์ 1.57 ล้านครัวเรือน

2.2 โครงการสานฝันแรงงานคืนถิ่น

สนับสนุนการจ้างงานในชุมชนท้องถิ่นให้เป็นกลไกขับเคลื่อนกิจกรรม
เศรษฐกิจในชนบท สินเชื่อเพื่อเป็นค่าลงทุน และค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพสร้าง
รายได้ของคนไทย

2.3 โครงการชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ให้ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกร

แก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรที่ประสบปัญหาจากการผลิตและการตลาด
ที่เกิดจากเหตุอันสุดวิสัย ไม่สามารถป้องกันได้และไม่ใช่สาเหตุที่เกิดจากตัวเกษตรกร
เองเพื่อให้โอกาสเกษตรกรในการปรับปรุงฟื้นฟูการผลิตและสร้างรายได้ภายใน
ระยะเวลาที่กำหนด โดยลดหรือลดดอกเบี้ยเงินกู้ และชดเชยให้ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกร

2.4 โครงการให้สิทธิขายผลผลิตการเกษตรล่วงหน้าแก่เกษตรกร ;

เพื่อให้เกษตรกรสามารถเก็บผลผลิตทางการเกษตรไว้รอขายในช่วงที่
ราคาสูงขึ้น

2.5 โครงการรับชำระหนี้กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

แก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตร โดยการรับจํานำผลผลิตการเกษตรที่
สำคัญ เพื่อลดปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดในเวลาเดียวกัน และเพื่อให้ระดับราคาผลผลิต
การเกษตรสูงขึ้น

2.6 โครงการฟื้นฟูและพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจน

- 1) คัดกรองเกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามนโยบาย
- 2) จัดทำแผนฟื้นฟูอาชีพและพักหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ยากจน

3) พัฒนาขีดความสามารถในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของ

เกษตรกร

4) กำกับติดตามการดำเนินงาน

5) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

2.7 โครงการสนับสนุนสินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพิ่มเงินทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.8 โครงการกองทุนวิสาหกิจ

เกษตรกรออมเงินตั้งแต่อายุ 20-55 ปี และออมจนถึงอายุ 65 ปี โดย

ธ.ก.ส. และภาครัฐสนับสนุนให้กำลังใจระหว่างการออมเงินตลอดระยะเวลาการออมเงิน
ต่อเนื่องในรูปแบบสวัสดิการต่าง ๆ และเงินสมทบ

2.9 โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อปลูกพืชพลังงานทดแทน

ส่งเสริมสนับสนุนการปลูกพืชพลังงานทดแทนในพืชหลัก 3 ชนิด คือ
อ้อย มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน

สินเชื่อด้านอื่น ๆ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการให้บริการสินเชื่อด้านอื่น ๆ
อีกมากมาย เช่น (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2554ค)

1. สินเชื่อสานฝันแรงงานคืนถิ่น เป็นการให้สินเชื่อเพื่อเป็นค่าลงทุน และเป็น
ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ของคนไทย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1.1 เพื่อประกอบอาชีพอิสระและอาชีพเดิมของครอบครัว

1.2 เพื่อการทำธุรกิจแฟรนไชส์

1.3 เพื่อการผลิตตามสัญญาจ้างทำ

1.4 เพื่อการประกอบอาชีพการเกษตร

2. สินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการให้บริการสินเชื่อเพื่อตอบสนองความ-
ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของลูกค้ายุทธศาสตร์การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและ
บุคคลในครอบครัว เพื่อสร้างรากฐานชีวิตที่ได้อย่างมั่นคง โดยเป็นข้าราชการ พนักงาน

ลูกจ้างของหน่วยงานรัฐและภาคเอกชน โดยเป็นบุคคลที่มีรายได้ประจำเดือน
สภาพการจ้างงานที่มั่นคง โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

2.1 เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย และ/หรือเป็นค่าลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้
และบุคคลในครอบครัว

2.2 เพื่อศึกษาและพัฒนาความรู้

2.3 เพื่อที่อยู่อาศัย

2.4 เพื่อการรักษาพยาบาล

3. สินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์นอกภาค
การเกษตรเพื่อใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

3.1 เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ เงินทุนให้สมาชิกกู้ต่อ
จัดหาสินค้าหรือบริการให้สมาชิก รวบรวมผลผลิตหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
หรือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นต้น

3.2 เพื่อเป็นค่าลงทุนในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ การลงทุนในสินทรัพย์ประจำ
ค่าปรับปรุงซ่อมแซมทรัพย์สิน ค่าลงทุนตามแผนงานต่างๆ เป็นต้น

4. โครงการรับซื้อลดเช็คค่าบำรุงอ้อย (เช็คเกี่ยว) ที่โรงงานน้ำตาลเป็นผู้ส่งจ่าย
เป็นการรับซื้อลดเช็คค่าบำรุงอ้อย (เช็คเกี่ยว) จากเกษตรกรชาวไร่อ้อยและ/หรือหัวหน้า
โคเวตา และ/หรือสถาบันเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่งโรงงานน้ำตาล โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

4.1 เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชาวไร่อ้อย และ/หรือหัวหน้าโคเวตา และ/หรือ
สถาบันเกษตรกร มีเงินลงทุนในการปลูกอ้อย และบำรุงอ้อย

4.2 เพื่อให้โรงงานน้ำตาล มีอ้อยเพียงพอในการผลิตเป็นน้ำตาลทราย
ใช้บริโภคในประเทศ และส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

4.3 เพื่อสนับสนุนการจัดระเบียบการส่งอ้อยเข้าโรงงานน้ำตาลให้มี
ประสิทธิภาพ

4.4 เพื่อให้ระบบอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายคงอยู่และพัฒนายิ่งขึ้น

5. สินเชื่อเพื่อไปทำงานต่างประเทศ เป็นการให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายใน
การเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรลูกค้าและครอบครัวมีงานทำ เพื่อเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตให้แก่ครอบครัว

5.2 เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายของเกษตรกรลูกค้า หรือบุคคลในครอบครัว ในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ และลดการไปก่อกวนนอกระบบ

6. สินเชื่อ 108 อาชีพ เป็นสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการอาชีพนอกภาคการเกษตรทุกอาชีพ เพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงในอาชีพ

7. สินเชื่อตลาดพอเพียง บริการสินเชื่อขนาดเล็ก เพื่อตอบสนองความต้องการของพ่อค้าแม่ค้าที่ค้าขายในตลาดชุมชน สำหรับเป็นค่าลงทุนและค่าใช้จ่ายหมุนเวียน ในกิจการของตนเอง โดยเชื่อมโยงกับการออมเงิน การจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยมีการประสานความร่วมมือกับผู้บริหารตลาดในการเสริมสร้างวินัยทางการเงิน

8. สินเชื่อเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน บริการสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวและรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

9. สินเชื่อเพื่อธุรกิจเกษตรไทย บริการสินเชื่อเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรให้กับธุรกิจกลางน้ำและปลายน้ำ ได้แก่ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต สถานตากลานเท ทำข้าว ไซโล โกดัง โรงงาน โรงสีข้าว โรงอบ บรรจุหีบห่อ และกิจการขนส่งที่เกี่ยวข้องกับพืชเศรษฐกิจหลักของไทย ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา และปาล์มน้ำมัน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและค่าลงทุนในการประกอบกิจการ

การให้บริการด้านเงินฝากของธนาคารเพื่อ

การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการบริการรับฝากเงินจากบุคคลทั่วไปและจากนิติบุคคลต่าง ๆ เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ การรับฝากเงินถือเป็นธุรกิจสำคัญของธนาคารตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์-

การเกษตรปี พ.ศ. 2509 มาตรา 10 ได้กำหนดการรับฝากเงินเป็นกิจกรรมหนึ่งของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรด้วย โดยมีทั้งผลิตภัณฑ์เงินฝากและเงิน ฝากพร้อมเงื่อนไขพิเศษ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์- การเกษตร, 2554ค)

เงินฝากประจำ

ประเภทกำหนดระยะเวลาการฝากไว้แน่นอน ได้แก่ 3 เดือน 6 เดือน 12 เดือน 36 เดือน 48 เดือน และ 60 เดือน กำหนดจ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก เมื่อสิ้นระยะเวลาการฝาก จำนวนเงินฝากเปิดบัญชี และจำนวนเงินฝากทุกครั้ง ต้องไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท มีแบบใช้ สมุดคู่ฝากและแบบใช้ใบรับเงินฝาก

เงินฝากออมทรัพย์

ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม ไม่เสียภาษีเงินได้ จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากปีละ 2 ครั้ง คือ ปลายเดือนมีนาคม และปลายเดือนกันยายนของทุกปี กำหนดดอกเบี้ยจากยอดเงิน ฝากคงเหลือรายวัน กำหนดจำนวนเปิดบัญชีเงินฝากไม่ต่ำกว่า 50 บาท ส่วนการฝากครั้ง ต่อ ๆ ไปจะฝากจำนวนเท่าใดก็ได้ ผู้ฝากสามารถถอนเงินได้โดยไม่มีเงื่อนไข มีแบบให้ สมุดคู่ฝาก และแบบไม่ใช้สมุดคู่ฝาก

เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ

ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม ไม่เสียภาษีเงินได้ ผู้ฝากได้รับผลตอบแทนสูง จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากปีละ 2 ครั้ง คือปลายเดือนมีนาคม และปลายเดือนกันยายน ของทุกปี กำหนดดอกเบี้ยจากยอดเงินฝากคงเหลือเป็นรายวัน กำหนดจำนวนเงินเปิดบัญชีเงินฝาก ไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท การฝากถอนแต่ละครั้งต้องมีจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท ผู้ฝากมีสิทธิถอนเงินฝากได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม แต่ถ้าถอนเกิน เดือนละ 1 ครั้ง ผู้ฝากต้องเสียค่าธรรมเนียมในอัตราร้อยละ 1 ของจำนวนเงินที่ถอน แต่อย่างน้อยต้อง 500 บาท ผู้ฝากต้องรักษาเงินคงเหลือไว้ในบัญชีไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท มิฉะนั้นจะได้รับอัตราดอกเบี้ย เท่ากับเงินฝากออมทรัพย์ปกติ

เงินฝากออมทรัพย์ทวีสิน

ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม กำหนดบัตรหมดอายุเมื่อฝากครบ 3 ปี จ่ายดอกเบี้ยพร้อมถอนต้นเงินเมื่อครบอายุฝาก 3 ปี รับฝากเป็นหน่วย ๆ ละ 500 บาท บัตรออมทรัพย์ทวีสินแต่ละฉบับ ผู้ฝากจะฝากกี่หน่วยก็ได้ นอกจากได้รับดอกเบี้ยเงินฝากแล้ว ผู้ฝากยังมีสิทธิถูกรางวัล ซึ่งใช้เลขหน่วยการฝากในบัตรเป็นเลขออกรางวัล โดยกำหนดออกรางวัลทุก 3 เดือน มีสิทธิถูกรางวัล 12 ครั้ง นับตั้งแต่ออกรางวัลครั้งแรก มีรางวัลที่ 1 เป็นเงิน 10 ล้านบาท และรางวัลที่ 2-5 จำนวน 275 รางวัล และรางวัลเลขท้าย 3 ตัว หมุน 2 ครั้ง จำนวน 10,000 รางวัล รวมจ่ายเงินรางวัล 20 ล้านบาททุกงวด (อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามภาวะเศรษฐกิจ)

บัญชีเงินฝากกระแสรายวัน

ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถามที่ใช้เช็คในการถอนเงิน ชนิดไม่มีดอกเบี้ยเงินฝาก กำหนดจำนวนเงินเปิดบัญชีเงินฝากไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท การฝากครั้งต่อ ๆ ไปจะฝากจำนวนเท่าใดก็ได้ ต้องมีเงินคงเหลือไว้ในบัญชีไม่น้อยกว่า 200 บาท

เงินฝาก “โครงการระยะยาวปลอดภัย 24 เดือน” (เงินฝากพร้อมเงื่อนไขพิเศษ)

ฝากต่อเนื่องเท่ากันทุกเดือน (ตั้งแต่ 1,000 บาท ไม่เกิน 25,000 บาท) ได้รับดอกเบี้ยในอัตราเงินฝากประจำ 12 เดือน บวก 1 เมื่อฝากครบ 24 เดือน ได้รับโบนัสเพิ่มอีก 2% ของจำนวนเงินฝากครั้งแรก ดอกเบี้ยที่ได้ไม่เสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย หากถอนก่อนครบกำหนดจะได้รับอัตราดอกเบี้ยเท่ากับเงินฝาก ออมทรัพย์และหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราที่กฎหมายกำหนด

เงินฝากออมทรัพย์ทวีโชค (เงินฝากพร้อมเงื่อนไขพิเศษ)

ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม ไม่เสียภาษีเงินได้ จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากปีละ 2 ครั้ง คือ ปลายเดือนมีนาคม และปลายเดือนกันยายนของทุกปี กำหนดดอกเบี้ยเงินฝากจากยอดเงินฝากคงเหลือเป็นรายวัน กำหนดจำนวนเงินเปิดบัญชีเงินฝาก ไม่ต่ำกว่า 50 บาท ส่วนการฝากครั้งต่อ ๆ ไปจะฝากจำนวนเท่าใดก็ได้ นอกจากจะได้รับดอกเบี้ยเงินฝากแล้ว

ผู้ฝากยังมีโอกาสถูกรางวัลชิงโชค เป็นสิ่งของมีค่า อาทิ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ทองคำ โทรศัพท์ ตู้เย็น วิทยุ เป็นต้น อีก 3 ครั้ง โดยกำหนดจับสลากชิงโชคทุก 6 เดือนในระดับภูมิภาค และปีละ 1 ครั้งในระดับประเทศ ทั้งนี้ผู้ฝากจะมีสิทธิชิงโชค ต้องรักษายอดเงินฝากคงเหลือในบัญชีไม่ต่ำกว่า 2,000 บาท เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อนวันจับสลากชิงโชค และผู้ฝากจะมีโอกาสได้รับบัตรจับรางวัลเพิ่มขึ้น ทุก ๆ ยอดเงินฝาก 2,000 บาท

เงินออมลูกรัก (เงินฝากพร้อมเงื่อนไขพิเศษ)

เชิญชวนคุณพ่อคุณแม่ มาร่วมสร้างนิสัยรักการออมให้ลูกด้วยเงินออมลูกรักกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อเป็นหลักประกันทางการศึกษาและอนาคตทางการเงินที่สดใส โดยลูกค้าเปิดบัญชีใหม่เป็นบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ หรือผู้ปกครอง (พ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติ) สามารถฝากเงินเพื่อบุตรหลาน โดยบุตรหลานต้องมีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 15 ปี ผู้ฝากจะได้รับดอกเบี้ยเงินฝากในอัตราร้อยละ 1.50 ต่อปี เงื่อนไขในการฝากเงิน โครงการฯ มีระยะเวลาการฝาก 5 ปี นับตั้งแต่การเปิดบัญชีเปิดบัญชีครั้งแรก 1,000 บาท และต้องฝากติดต่อกันทุกเดือน เดือนละ 1,000 บาท มีสิทธิ์ได้รับทุนการศึกษา (ไม่เกินร้อยละ 1) ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ของทุกปี และได้รับเงินขวัญถุง เป็นระยะเวลา 5 ปี (500 บาท, 600 บาท, 700 บาท, 800 บาท และ 1,000 บาท ตามลำดับ) โดยธนาคารจะโอนเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์อัตโนมัติภายใน 5 วันทำการของเดือนถัดไป เงื่อนไขในการถอนเงิน ผู้ฝากไม่สามารถถอนคืนเงินและดอกเบี้ยเงินฝากบางส่วนหรือทั้งหมดได้ จนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาการฝาก

บริการเสริมเงินฝาก

ในปัจจุบันการแข่งขันธุรกิจการเงินทวีความรุนแรงมากขึ้นสืบเนื่องมาจากมีจำนวนคู่แข่ง รวมทั้งกลยุทธ์ที่นำมาใช้เพื่อแย่งชิงลูกค้ามากขึ้น ดังนั้นธนาคารจึงต้องพยายามสรรหากลยุทธ์และวิธีการในการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าผู้ใช้บริการ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2554ค)

1. โครงการ ATM ธ.ก.ส. บัตรเดีวรับส่วนลดคำรักษาพยาบาล

การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ Customer Relationship Management (CRM)

ถือเป็นกลยุทธ์และวิธีการที่สำคัญในการสร้างความแตกต่างและสามารถแข่งขันในธุรกิจการเงิน รวมทั้งการให้บริการที่มีคุณภาพสามารถช่วยผูกใจลูกค้าไว้ได้ในระยะยาว และช่วยเพิ่มคุณค่าการให้บริการแก่ธนาคาร ประกอบกับธนาคารมีนโยบายที่จะให้ลูกค้าใช้บริการบัตร ATM เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการใช้บริการด้านเงินฝาก ลดปริมาณลูกค้าที่มามีติดต่อพนักงานหน้าเคาน์เตอร์และยังสามารถช่วยเพิ่มรายได้ค่าบริการและธรรมเนียมให้แก่ธนาคารอีกทางหนึ่ง จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ธ.ก.ส. จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาลูกค้าสัมพันธ์โดยมอบส่วนลดพิเศษในการใช้บริการในสถานพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการให้แก่ลูกค้าเจ้าของบัตร ATM ธ.ก.ส. หรือผู้ถือบัตร ATM ธ.ก.ส. ทั้งนี้ กองธุรกิจลูกค้าสัมพันธ์คาดหวังว่าจะสามารถรักษาสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าเพิ่มจำนวนลูกค้าผู้ใช้บัตร ATM ของธนาคาร และสามารถสร้างรายได้พร้อมทั้งเพิ่มคุณค่าการให้บริการแก่ธนาคารอีกทางหนึ่ง

2. บริการส่งเสริมให้ชาวไทยมุสลิมไปแสวงบุญที่นครเมกกะ
3. บริการประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคล
4. บริการบัตรประกันสุขภาพ
5. บริการฌาปนกิจสงเคราะห์

การให้บริการทางการเงิน-การธนาคารของธนาคารเพื่อ

การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้เปิดให้บริการทางการเงิน โดยมีบริการโอนเงิน บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ บริการเช็คและตั๋วเงิน และบริการรับชำระค่าสาธารณูปโภค (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2554ค)

การโอนเงิน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้มีการเปิดให้บริการ โอนเงิน 3 ประเภทดังนี้

1. บริการ โอนเงินต่างสำนักงาน ธนาคารให้บริการ โอนเงินต่างสำนักงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์และคอมพิวเตอร์ออนไลน์ที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว โดยขอใช้บริการได้ทุกสาขาทั่วประเทศ
2. บริการ โอนเงินเพื่อชำระหนี้เงินกู้ ธนาคารให้บริการ โอนเงินชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า โดยแจ้งความจำนงขอใช้บริการได้ที่ทุกสาขาทั่วประเทศ
3. บริการ โอนเงินค่านระหว่างประเทศ ธนาคารได้เปิดให้บริการ โอนเงินค่านระหว่างประเทศผ่าน Western Union โดยเปิดให้บริการที่สาขาเต็มรูปแบบทุกสาขาทั่วประเทศ รวมทั้ง สาขาหอซิด สาขาย่อยป่าตอง สาขาย่อยกมลา และสาขาย่อยไทย-จิงโหลน (ด่านนอก) ซึ่งถือว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นตัวแทนของบริษัท Western Union รายที่ 6 ในประเทศไทย การให้บริการดังกล่าวธนาคารสามารถให้บริการลูกค้าในการทำธุรกรรมการส่งเงินไปต่างประเทศ และรับเงินโอนจากต่างประเทศได้มากกว่า 200 ประเทศทั่วโลก โดยเชื่อมเครือข่ายของบริษัทฯ กว่า 260,000 จุดให้บริการ

บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ธนาคารติดตั้งระบบให้บริการรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (money exchange) ให้บริการ 17 สกุลเงิน คือ สหรัฐอเมริกา (USD) ยูโร โซน (EUR) สหราชอาณาจักร (GBP) มาเลเซีย (MYR) สิงคโปร์ (SGD) ออสเตรเลีย (AUD) นิวซีแลนด์ (NZD) ฮองกง (HKD) จีน (CNY) ญี่ปุ่น (JPY) เกาหลีใต้ (KRW) ไต้หวัน (TWD) สวิตเซอร์แลนด์ (CHF) เดนมาร์ก (DKK) นอร์เวย์ (NOK) สวีเดน (SEK) และแคนาดา (CAD) โดยมีจุดให้บริการ 50 แห่งทั่วประเทศ

เช็คและตัวเงิน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีบริการเช็คของขัวญ แคมเช็ค-เช็ค การเรียกเก็บตามตัวเงินและระบบการหักบัญชีด้วยภาพเช็ค และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เช็คของขัวญ เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าที่ประสงค์จะมอบเงินให้เป็นของขัวญแก่บุคคลอื่น โดยสามารถขอซื้อได้ทุกสาขาทั่วประเทศ
2. แคมเช็คเช็ค เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าในการขนย้าย หรือชำระเงิน แก่ผู้อื่น โดยสามารถขอซื้อได้ที่ ทุกสาขาทั่วประเทศ
3. การเรียกเก็บตามตัวเงิน เพื่ออำนวยความสะดวก แก่ลูกค้าในการเรียกเก็บเงินตามตัวเงิน ให้แก่ลูกค้า โดยบริการ ที่ทุกสาขาทั่วประเทศ
4. ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค Imaged Cheque Clearing and Archive System (ICAS) คือ ระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คระหว่างธนาคาร โดยใช้ภาพเช็คในกระบวนการเรียกเก็บแทนการใช้ตัวเช็คจริง

บริการรับชำระค่าสาธารณูปโภค

ผู้ที่ต้องการชำระค่าสาธารณูปโภค สามารถชำระเงินได้ 2 วิธี ดังนี้

1. ชำระด้วยเงินสด ที่เคาน์เตอร์สาขาในเขตกรุงเทพฯ ฯ และปริมณฑล โดยนำไปแจ้งหนี้ติดต่อขอใช้บริการทุกวันในเวลาทำการ
2. ชำระด้วยการหักบัญชีเงินฝาก แจ้งความจำนง ขอใช้บริการชำระค่าสาธารณูปโภคโดยการหักบัญชี ได้ที่ทุกสาขาของธนาคาร ในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ และปทุมธานี

ผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่ผ่านมา ในฐานะสถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชนบทเป็นหลัก โดยมีภาระหน้าที่หลักใน

การให้บริการความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อมุ่งหวังที่จะให้เกษตรกรซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศมีฐานะและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยการขยายการรับเกษตรกรเป็นลูกค้าเพิ่มขึ้นทุกปี ควบคู่กับการขยายพื้นที่ท้องที่การดำเนินงาน เพื่อให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศให้มากที่สุด ตลอดจนปรับปรุงส่วนงานภายในองค์กรให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้ขยายท้องที่การดำเนินงานเพิ่มขึ้นทุกปี โดยจำนวนสาขาของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก 669 สาขา ในปีบัญชี 2547 เป็น 1,052 สาขา ในปีบัญชี 2552 (ดูตาราง 8) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้กำหนดเป้าหมายและวางแผนขยายเครือข่ายการให้บริการภายในระยะ 5 ปี (ปีบัญชี 2553-2557) ให้มีสาขาเพื่อให้บริการลูกค้าไม่ต่ำกว่า 1,300 สาขาทั่วประเทศ

ตาราง 8

จำนวนสาขาของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ณ วันสิ้นปีบัญชี 2547-2552 (หน่วย: สาขา)

ปีบัญชี	จำนวนสาขา	อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน (ร้อยละ)
2547	669	0.30
2548	923	37.97
2549	983	6.50
2550	1,020	3.76
2551	1,037	1.67
2552	1,052	1.45

ที่มา. จาก รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน 2547-31 มีนาคม 2552 (หน้า 87), โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ข, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

นอกจากนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ขยายการรับเกษตรกรเป็นลูกค้าเพิ่มขึ้นทุกปี จำนวนเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยในปีบัญชี 2547 มีเกษตรกรลูกค้าและสมาชิกสถาบันเกษตรกร 5,381,734 ครัวเรือน และได้เพิ่มขึ้นเป็น 6,101,206 ครัวเรือน ในปีบัญชี 2552 ซึ่งในจำนวนนี้มีเกษตรกรลูกค้ารายคนที่ได้รับบริการสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรโดยตรง 4,496,475 ครัวเรือน สมาชิกสหกรณ์การเกษตร 1,598,067 ครัวเรือน และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร 6,664 ครัวเรือน (ดูตาราง 9)

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้มีการขยายสินเชื่อเพื่อสนองความต้องการเงินทุนที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยเริ่มจากปีบัญชี 2547 มีปริมาณการให้สินเชื่อรวม 201,839 ล้านบาท จำแนกเป็นเงินกู้ด้านเกษตรกรรายคนจำนวน 173,095 ล้านบาท เงินกู้ด้านสหกรณ์การเกษตรจำนวน 28,635 ล้านบาท เงินกู้ด้านกลุ่มเกษตรกรจำนวน 109 ล้านบาท และในปีบัญชี 2552 ปริมาณการให้สินเชื่อรวมได้เพิ่มขึ้นเป็น 332,000 ล้านบาท จำแนกเป็นเงินกู้ด้านเกษตรกรรายคนจำนวน 277,767 ล้านบาท เงินกู้ด้านสหกรณ์การเกษตรจำนวน 54,145 ล้านบาท เงินกู้ด้านกลุ่มเกษตรกรจำนวน 88 ล้านบาท (ดูตาราง 10) ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจ่ายเงินกู้ให้แก่เกษตรกรรายคนมากกว่าสถาบันเกษตรกรอาจเป็นเพราะเกษตรกรรายคนมีความสามารถในการสร้างผลผลิตทางการเกษตรและมีความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ส่วนสถาบันเกษตรกรโดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรมีรูปแบบการจัดการที่ไม่ชัดเจน เช่น รูปแบบการบริหารเงิน การเจรจาต่อรองทางการตลาด และความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ให้แก่ธนาคาร

นอกจากนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการจ่ายเงินกู้ให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรกระจายออกสู่ภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้ทั่วถึงทุกพื้นที่ (ดูตาราง 11)

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้มีการปรับปรุงและขยายการให้บริการด้านเงินฝากมาตลอด เนื่องจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ตาราง 9

จำนวนเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ณ วันสิ้นปีบัญชี 2547-2552

(หน่วย: ครัวเรือน)

ปีบัญชี	เกษตรกรรายคน		สหกรณ์การเกษตร		กลุ่มเกษตรกร		รวม (ครัวเรือน)	อัตราการเปลี่ยนแปลงจาก ปีก่อน (ร้อยละ)
	จำนวน (สถาบัน)	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนสมาชิก (ครัวเรือน)		
2547	3,862,558	844	1,511,942	121	7,234	5,381,734	0.31	
2548	4,010,560	853	1,517,199	87	5,842	5,533,601	2.82	
2549	4,120,680	885	1,559,038	75	5,634	5,685,352	2.74	
2550	4,341,171	886	1,568,208	18	1,209	5,910,588	3.96	
2551	4,543,672	866	1,525,567	17	1,142	6,070,381	2.70	
2552	4,496,475	1,043	1,598,067	26	6,664	6,101,206	0.51	

ที่มา. จาก รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน 2547-31 มีนาคม 2552 (หน้า 88), โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ข, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 10

ปริมาณการจ่ายเงินกู้ระหว่างปีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ณ วัน
สิ้นปีบัญชี 2547-2552 (หน่วย: ล้านบาท)

ปีบัญชี	เกษตรกร	สถาบันเกษตรกร		รวมทั้งสิ้น
		สหกรณ์การเกษตร	กลุ่มเกษตรกร	
2547	173,095	28,635	109	201,839
2548	202,429	36,485	177	239,091
2549	218,354	42,154	163	260,671
2550	231,758	48,966	71	280,795
2551	251,480	56,442	165	308,087
2552	277,767	54,145	88	332,000

ที่มา. จาก รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน 2547-31 มีนาคม 2552 (หน้า 89), โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ข, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ได้สังเกตเห็นความสำคัญของเงินฝาก ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุดของทุนการดำเนินงาน โดยมีสัดส่วนสูงสุดเมื่อเทียบกับแหล่งเงินทุนอื่น ๆ สัดส่วนของเงินฝากต่อทุนดำเนินงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้เงินฝากยังเป็นแหล่งเงินทุนที่มีความมั่นคงกว่าเงินกู้จากแหล่งอื่น โดยเฉพาะเงินทุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ให้ความสำคัญกับบริการเงินฝากอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการให้บริการที่ดี สะดวก รวดเร็ว และสร้างความพึงพอใจ

ตาราง 11

การจ่ายเงินกู้ด้านเกษตรกรรมและสถาบันเกษตรกรรม จำแนกรายฝ่ายกิจการสาขา ณ วันสิ้นปี
บัญชี 2548-2552 (หน่วย: ล้านบาท)

ภาค	2548	2549	2550	2551	2552
ภาคเหนือ	70,206	76,660	81,595	86,879	94,676
เกษตรกรรม	60,795	64,830	66,326	70,603	79,826
สหกรณ์การเกษตร	9,315	11,731	15,267	16,188	14,823
กลุ่มเกษตร	96	99	2	88	27
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	89,552	101,435	112,114	121,281	136,007
เกษตรกรรม	74,101	83,751	91,272	97,109	110,916
สหกรณ์การเกษตร	15,418	17,667	20,872	24,162	25,083
กลุ่มเกษตร	33	17	-	10	8
ภาคกลางและภาคตะวันออก	33,814	34,147	35,738	40,934	41,266
เกษตรกรรม	27,520	27,860	29,043	32,682	34,427
สหกรณ์การเกษตร	6,265	6,264	6,675	8,240	6,802
กลุ่มเกษตร	29	23	20	12	37
ภาคใต้และภาคตะวันตก	45,519	48,429	51,318	58,993	60,051
เกษตรกรรม	40,013	41,913	45,117	51,086	52,598
สหกรณ์การเกษตร	5,487	6,492	6,152	7,852	7,437
กลุ่มเกษตร	19	24	49	55	16
รวม	239,091	260,671	280,795	308,087	332,000

ที่มา. จาก รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน 2548-31 มีนาคม 2552 (หน้า 90), โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ค, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ให้แก่ลูกค้าเป็นสำคัญ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้พยายามปรับปรุงและขยายขอบเขตการให้บริการเงินฝากให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อเป็นทางเลือกในการออมเงิน ปริมาณเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 354,306 ล้านบาท ในปีบัญชี 2547 เป็น 642,499 ล้านบาท ในปีบัญชี 2552 (ดูตาราง 12)

ตาราง 12

ปริมาณเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ณ วันสิ้นปีบัญชี

2547-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

ปีบัญชี	ปริมาณเงินฝาก	อัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน (ร้อยละ)	ทุนการดำเนินงาน (ร้อยละ)
2547	354,406	10.20	83.89
2548	431,401	21.73	85.95
2549	496,621	15.12	87.73
2550	514,667	3.63	87.50
2551	585,907	13.84	85.38
2552	642,499	9.66	83.99

ที่มา. จาก รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน 2547-31 มีนาคม 2552 (หน้า 91), โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ข, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

แนวโน้มกำไรขาดทุนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การดำเนินงานของธนาคารเพื่อให้มีกำไรจากการดำเนินงานได้นั้น ธนาคารต้องใช้เวลาในการดำเนินการและลงทุนเพื่อแผนธุรกิจใหม่ ๆ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ 4 ประการ ดังนี้ (จรินทร์ เทศวานิช, 2535, หน้า 148)

1. ต้องดำเนินการให้ได้ผลกำไร (profitability) ธนาคารจำเป็นต้องดำเนินธุรกิจให้มีกำไร เพราะผลกำไรที่จะต้องจ่ายเป็นเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้น และเป็นรายจ่ายในการดำเนินงาน กิจกรรมที่มีผลกำไรมากก็จะเป็นกำไรสะสม ทำให้เงินกองทุนของกิจการเพิ่มมากขึ้น เป็นหลักประกันที่ดีสำหรับผู้ฝากเงิน

2. ต้องดำรงสภาพคล่อง (liquidity) ในการจัดการสินทรัพย์ของธนาคารจะต้องคำนึงถึงสภาพคล่องเป็นสำคัญที่สุด ถ้าธนาคารขาดสภาพคล่องไม่สามารถจ่ายเงินให้ลูกค้าที่มาถอนได้ ความน่าเชื่อถือที่มีต่อธนาคารก็จะหมดไป

3. ต้องยึดหลักความปลอดภัย (safety) ตามปกติผู้ฝากเงินจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของธนาคารที่ได้นำเงินไปฝากไว้เป็นอันดับแรก ดังนั้น ธนาคารจำเป็นต้องให้สินเชื่อหรือลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด เพื่อความปลอดภัยของผู้ฝากเงินเป็นสิ่งสำคัญ

4. ต้องยึดหลักความมั่นคงทางการเงิน (solvency) โดยจะต้องพยายามปรับระดับฐานะการเงินของธนาคารให้มั่นคงปลอดภัยจากการล้มละลายด้วยการพยายามทำให้ทรัพย์สินมีมูลค่ามากกว่าหนี้สิน ซึ่งจะส่งผลให้เงินกองทุนเพิ่มขึ้นฐานะของกิจการมากขึ้น

ความสามารถในการทำกำไร

ปีบัญชี 2552 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีกำไรสุทธิ 7,822 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 940 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.07 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 10.63 ของส่วนของผู้ถือหุ้น และคิดเป็นร้อยละ 1.2 ของทุนดำเนินงานรวม (ดูตาราง 13) และฐานะทางการเงินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ณ วันที่ 31 มีนาคม 2553 มีสินทรัพย์รวม 764,945 ล้านบาท หนี้สินรวม 691,388 ล้านบาท และส่วนของผู้ถือหุ้น 73,557 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีบัญชี 2551 คิดเป็นร้อยละ 11.47 11.07 และ 15.42 ตามลำดับ ส่วนอัตรากำไรสุทธิต่อรายได้รวมคิดเป็นร้อยละ 16.57 เพิ่มขึ้นจากปีบัญชี 2551 ร้อยละ 15.10 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 1.10 ซึ่งใกล้เคียงกับปีบัญชี 2551 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 1.11 และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 11.43 ลดลงจากปีบัญชี 2551 ร้อยละ 11.63 (ดูตาราง 13)

รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิจำนวน 41,893 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนจำนวน 1,546 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 3.56 ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ จำนวน 33,929 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 71.86 ของรายได้รวม ลดลงจากปีก่อนจำนวน 1,479 ล้านบาท (ดูตาราง 14)

รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยจำนวน 5,324 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวน 2,944 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 123.70 ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นเงินค่าชดเชยค่าบริการ โครงการนโยบายรัฐ จำนวน 3,676 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.79 ของรายได้รวม เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวน 2,925 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 389.48 (ดูตาราง 14)

ตาราง 13

การวิเคราะห์ฐานะและอัตราส่วนทางการเงินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปีบัญชี 2551-2552

รายการ	ปีบัญชี 2552	ปีบัญชี 2551	เพิ่ม (ลด)	
			จากปีบัญชี 2551 จำนวน	ร้อยละ
สินทรัพย์ (ล้านบาท)	764,945	686,218	78,727	11.47
หนี้สิน (ล้านบาท)	691,388	622,486	68,902	11.07
ส่วนของผู้ถือหุ้น (ล้านบาท)	73,577	63,732	9,825	15.42
รายได้ (ล้านบาท)	47,217	45,819	1,398	3.05
ค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)	39,395	38,901	494	1.27
กำไรสุทธิ (ล้านบาท)	7,822	6,918	904	13.07
อัตราส่วนทางการเงิน				
- กำไรสุทธิต่อรายได้รวม (ร้อยละ)	16.57	15.10	xx	xx
- ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (ร้อยละ)	1.10	1.11	xx	xx
- ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย (ร้อยละ)	11.43	11.63	xx	xx
- ค่าใช้จ่ายพนักงานต่อรายได้รวม (ร้อยละ)	22.26	21.92	xx	xx

ที่มา. จาก รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน 2551-31 มีนาคม 2552 (หน้า 92), โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ง, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจำนวน 9,216 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนจำนวน 782 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 7.82 ซึ่งค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินรับฝาก (ดูตาราง 14)

ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยจำนวน 15,171 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวน 1,834 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.75 ซึ่งในปีบัญชี 2552 นี้มีค่าใช้จ่ายสมทบเข้ากองทุน 900 ล้านบาท ทำให้มีค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยเพิ่มมากขึ้น และค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน (ดูตาราง 14)

หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญจำนวน 15,008 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนจำนวน 558 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 3.58 (ดูตาราง 14)

ตาราง 14

งบกำไรขาดทุนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปีบัญชี 2552-2553

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2553	2552
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล		
เงินให้สินเชื่อ	33,928,882,520	35,408,434,408
เงินชดเชยต้นทุนเงินโครงการนโยบายรัฐ	5,266,182,041	3,671,534,531
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	1,805,405,840	3,259,826,745
พันธบัตรรัฐบาลและตั๋วเงินสถาบันการเงิน	571,693,136	635,894,703
เงินลงทุน	13,360,000	22,842,000

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการ	2553	2552
ตัวเงินช้อตค	6,461,264	118,620,251
เงินกู้ใช้เงินฝากเป็นประกัน	223,473,068	249,364,102
เงินกู้เคหะสงเคราะห์	77,925,568	72,526,721
รวมรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล	41,893,383,437	43,439,043,461
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย		
เงินรับฝาก	8,635,239,930	9,758,922,967
เงินกู้และตัวสัญญาใช้เงิน	580,875,451	239,394,791
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	9,216,115,381	9,998,317,758
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	15,008,042,985	15,565,871,399
รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย		
ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ	1,257,743,322	1,308,629,579
เงินชดเชยค่าบริการ โครงการนโยบายรัฐ	3,676,250,704	750,984,470
กำไรจากการปริวรรตเงินตรา	3,521,628	4,585,038
รายได้อื่น	386,239,960	316,152,419
รวมรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย	5,323,755,614	2,380,351,506

ที่มา. จาก รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน 2551-31 มีนาคม 2552 (หน้า 55), โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ง, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.